

viðmerking

Kommunusamanlegging, desentralisering - og vinnumøguleikar

Í Sosialinum leygardagin 4. mars 95 hevur Tórfinn Smith, býráðslimur í Havn, eina áhugaverða grein undir heitinum: Ein verulig meining má liggja í samanleggingini. Av kommunum-um skilst.

Hetta er - tað eg veit - fyrsta almenna grein, skrivað av einum, sum hevur formella ábyrgd fyri spurninginum, sum nerir við kjarnan í spurninginum um kommunubygnaðin. Tað má vera eitt mál, ein meining, eitt konsept - kalla tað hvat vit vilja. Men onkur idé má liggja í tí, sum vit gera - eisini í sambandi við kommunubygnaðin.

Tórfinn er inni á einum tanka, sum við eini meining kann gerast sera fruktugur. Haldi meg eisini sigga sama tanka hjá Páll Vang í sama blaði. Eg skal royna at tampa henda tanka eitt sindur víðari.

Kommunur í øðrum londum munnu tær flestu vera størri enn allar Føroyar, í vidd og íbúgvartali. Tær taka sær av tekniskum/umsitingarligum uppgávum og virka politiskt í nærumhvørvinum.

Tað er av størsta týdningi, skulu vit koma nakran veg í

kjakinum um kommunubygnað, at skilja millum hesar báðar uppgávur. Í teknisku/umsitingarligu og ta politisku.

Í teirri politisku uppgávu er høvuðslykilin at hýsa og skapa motivatión og legalisering (tað, at flestu okkara halda hetta og hatta vera rímligt og rætt).

Í teirri teknisku/umsitingarligu uppgávu hevur tað størsta týdning, at tann, sum loysir uppgávuna, hevur skil fyri tí, sum hann ger.

Hvussu trupult tað er at samanleggja kommunur politiskt, siggja vit í sama Sosiali, har býráðsformaðurin í Vági, Jógván Krosslá, sigur, at vágbingar fara heldur til Danmarkar at arbeiða enn at fara til Tvøroyrar.

Hetta er ikki ein spurningur um teknik, figging o.a.m. Hetta er ein spurningur um identitet, um sjálvsirði, um uppliving av at vera felags.

Tað er víst so ofta, at tann fólkaliga eindin í Føroyum er markatalsbygdin. Tær eru einar 90 í tali, nakað fleiri enn verandi kommunur. Men okkurt bendir á, at føroyingar flest hava góðtíkið verandi kommunur

sum hóskandi felagseindir.

Tað er ikki nøkur gongd leið at kvetta hesar eindir eftir figgarligum ella øðrum tekniskum leisti. Vit mega virða hesar eindir og rokna við, at arbeiða vit miðvíst og sakliga, so vil felagsskapurin eisini mennast samsvarandi.

Teknisk og umsitingarliga hava vit umsitingina í Tinganesi, stovnar og kommunur. Vit hava eina almanna- og heilsudeild í Tinganesi, eina almanna-stovu og onkur kommunu umsitur onkran part av sosiala økinum.

Sama er galdandi fyri skúlaverk, heilsuverk, umhvørvi, vegir, havnir, telefon osfr. SEV er eitt undantak, har allar kommunur hava savnað seg í eina eind.

Undir verandi skipan millum Tinganes og stovnar er trupult at hugsa sær eina desentralisering av hesum uppgávum. Við kjakinum um kommunusamanlegging er spurningurin heilt einfalt vendur á høvdið. Ongin umskiping og desentralisering kann byrja í ytsta enda.

Vilja vit desentralisera, so mega vit byrja í miðfyrir-

ingini!

Ongum nýtist at ivast í, at um vit út frá verandi skipan leggja kommunurnar saman og flyta uppgávur frá almennum stovnum til kommunalar eindir, so verður úrlistið tað mótsetta av tí, sum vit ætlaðu. Vit fáa eina sentralisering. Ikki í tænastuformi, sum nú, men í kravformi, sum vit siggja tað í onkrum føri. Tórfinn nevnrí skattaprosentið. Vit kundu helst nevnt okkurt annað eisini.

Um vit desentralisera úr erva. Leggja stovnar saman í hóskandi eindir (kanska einar 13-14). Virka leiðararnir fyri hesum stovnum sum eitt slag av miðfyririting. So ber til at spjæla ábyrgdina fyri teim einstøku virkisøkjunum víðari út í økisráðini, sum Tórfinn fyrirlær.

Figgararskipanin kann virka sum ein blokk-játtan ella kommunurnar kunnu sjálvar heinta tann skatt inn, sum tær hava fyri neyðini. Í veruleikanum gevur tað bert meining, at landið skal heinta skattin inn fyri kommunurnar, um antin ein umfordeiling skal fara fram ella, um tað verður kravt, at ein ávis landsplanlegging

Bygdarmyndin. Streymnes í dag

skal fara fram.

Í fyrstuni verður hesin blokkurin (ella nýtslan) til tey virkisøkir, sum nú eru felags fyri kommunur og land, stýrdur ígjøgnum teir desentraliseraðar stovnar. Hesir skulu tryggja, at peningurin tekniskt verður nýttur við skili. Teir skulu eisini tryggja, at landið ikki verður petað sundur í smábitar. Men høvuðsábyrgdin fyri plasering av peningi skal liggja hjá økisráðnum.

Tá samfelagið aftur fær meiri ferð á seg, kann skipanin útyggjast ella broytast, soleiðis at t.d. privatur ráðgevar innan tey ymsu virkisøkini arbeiða fyri fleiri økisráð í senn. Hetta gevur mogleika fyri, at vit-anin ikki spjælist í onki.

Skipanin kann tillagast tey ymsu økini og kann broytast yvir tíð. Og tað er rættluga skjótt at fáa skipanina at virka.

Eftir hesi skipan taka kommunalpolitikararnir sær so av teirri politisku, demokratisku uppgávu. Økisráðini taka sær av tí meira tekniska/umsitingarliga saman við stovnum og/ella privatum ráðgevu.

Tað, sum hevur størsta týdningin er, at vit skilja millum ta politisku, demokratisku uppgávuna og ta teknisku uppgávuna. Vilja vit desentralisera, so er tað eisini av stórum týdningi at gera sær greitt, at tað ber einans til at desentralisera úr erva.

Er nakað skil í teoriini aftan fyri Føroya Export Match, so kann henda leið eisini føra til eitt ment vinnumyndsturn og harvið gerast eitt fet burtur úr teirri naggaðón, sum landið liggur í.

Signar P. Heinesen

TVINGSILSSØLA Hósdagin tann 6. apríl 1995, kl. 09.00

verður á Sorinskrivstovu, C. Pleyensgøta 1, 100 Tórshavn, tvingsils-søla av matr. nr. 76, Strendur, ið liggur á Strondum (AS nr. 565/1994).

Talan er um Bygdarhúsið á Strondum. Húsið er í trimum hálvum hæddum, kjallarahæddin til støddar 24½ kvm, miðhædd 676 kvm og loftshædd 168 kvm. Húsið krevur munandi ábøtur, soleiðis eru leikar á taki og ótætt er um úthurðar og vindeyggu. Í húsunum eru høll, matstova og køkur. Heilsu-myndugleikarnir krevja nýmótansgerð og ábøtur í køki, um køkur skal nýtast.

Tvingsilsølan er umbiðin av Advokattfelagnum, Bryggjubakki 22, 100 Tórshavn, att. Petur Even Djurhuus, j. nr. 139/93, og við at venda tygum til nevnda, kunnu tygum fáa nærri upplýsingar um ognina umframt avtala tíð fyri at siggja hesa.

Søluuppstilling yvir ognina kann verða umbiðin hjá omanfyri nevnda advokati ella siggjast á Sorinskrivstovu.

Føroya Fútarættur,
tann 2. mars 1995
Henrik Engell Rhod
dfm.

lesarabrev

Er Bjarti Mohr »businessmaður«?

Eg dugi ikki at siggja tað, at hann er nakar businessmaður, sum skal fáa alt at koyra aftur, ella arbeiðir hann undir hærðum trýsti frá Den Danske Bank

og Figgingargrunnum. Øll vita, at Mohrarnir altíð hava havt skil fyri hvat arbeiði er, men tað vísir seg, at undantak eru, tíverri.

Hví kundi Bjarti Mohr ikki givið arbeiðarafelagnum í Haldarsvík virkið og sett treytir við, at allar fiskur, sum varð arbeiðdur á virkinum, varð seld.

ur ígjøgnum Fiskavirking, tí so kundi hann fingið eitt sindur av pengingri burtúr?

Vinarliga

Svend Christiansen

JA!

Eg gerist haldari av Tíðindablaðnum Sosialinum og fáði blaðið 5 ferðir um vikuna.

225 kr./árstj. (haldarar í Føroyum)
425 kr./árstj. (haldarar í Danmark) ☐
340 kr. (haldarar í Danmark, 5 bl. í senn) ☐
Til ber altíð at gerast haldari og góldið verður bert fyri bløðini, ið eftir eru av ársfjórðinginum.

Navn:

Bústaður:

Bygd/byur:

Kannað postverkinum

Ókeypís
Sosialurin
rindar
postgjaldið

64

Tíðindablaðið
SOSIALURIN
Postboks 76,
FR-110 Tórshavn

BERGMENN
dansktónleikar til útsale

**HAVNAR
TAXI**
Tel. 88100

SKANDINAVISK TALE
ISLENSKT MÅL
ENGLISH SPOKEN
DEUTSCHE SPRACHE